

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

președinte – Nicolae Gordilă,

judcători – Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru, Oleg Sternioală,

cu participarea interpretului – Adriana Condrațcaia,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Cahul, Sârbu Valeriu, avocatul Miron Eugeniu în numele inculpatului Axentii Dmitri, inculpatul Ivanov Roman și avocatul său, Ahmedov Ruslan, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iulie 2013, în cauza penală în privința lui,

Axentii Dmitri Vasili, născut la 07 februarie 1987, originar și domiciliat or. Ceadâr Lunga, str. Corolenco 22.

Ivanov Roman Ivan, născut la 15 iunie 1982, originar și domiciliat or. Ceadâr Lunga, str. S. Lazo, 11.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. în prima instanță din 18.07.2008 pînă la 21.01.2009

2. în instanța de apel din 13.04.2009 pînă la 23.11.2009

10.11.2010 pînă la 01.06.2012

14.05.2013 pînă la 01.07.2013

3. în instanța de recurs din 18.05.2010 pînă la 20.07.2010

18.10.2012 pînă la 19.03.2013

23.10.2013 pînă la 23.09.2014

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi, care a solicitat admiterea recursului procurorului și respingerea recursurilor avocaților și a inculpatului Ivanov Roman.

Avocatul, Eugeniu Miron, care a solicitat respingerea recursului procurorului și admiterea recursului declarat în numele inculpatului Axentii Dmitri.

Avocatul, Ruslan Ahmedov, care a solicitat respingerea recursului procurorului și admiterea recursului său și a inculpatului Ivanov Roman.

Inculpatul, Roman Ivanov, care a solicitat respingerea recursului procurorului și admitere recursului său și a apărătorului.

Colegiul penal lărgit asupra recursurilor,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Comrat din 21 ianuarie 2009, Axentii D.V. și Ivanov R.I. au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal și art. 195 alin. (2) Cod penal, respectiv la câte 22 ani și 15 ani închisoare. În corespundere cu art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor numite, le-a fost stabilită definitiv pedeapsa câte 25 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Scripcaru Angela Tudor a fost admisă parțial, cu încasarea în beneficiul acesteia de la Axentii D.V. și Ivanov R.I., în mod solidar, a prejudiciului material în mărime de 141.667 lei și a prejudiciului moral în mărime de 150.000 lei.

2. Potrivit sentinței, Axentii D.V. și Ivanov R.I., la 31 martie 2008, în jurul orei 04.00, prin înțelegere prealabilă, acționând intenționat și din interes material, având scopul omorului intenționat a lui Scripcaru Ghenadie Tomovici, pentru a înlesni sustragerea automobilului ultimului, de model „Audi A6”, cu n/i CMT 794, profitând de starea de neputință a victimei care dormea, s-au apropiat de automobilul menționat, ce era parcat lângă barul „Flamur”, situat pe str. Lenin 73, or. Ceadîr-Lunga, și l-au atacat prin surprindere pe Scripcaru G.T.

Astfel, acționând în conformitate cu rolurile distribuite anterior, fiind înarmați cu cuțite, Axentii D.V. și Ivanov R.I. au deschis ușa automobilului de model „Audi A6” și i-au aplicat lui Scripcaru G.T. care dormea pe bancheta din față a șoferului, câte o lovitură cu cuțitul în regiunea cutiei toracice și în umăr, cauzindu-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 35 din 31 martie 2008, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora victima a decedat. Apoi Axentii D.V. și Ivanov R.I. au fugit în direcția str. Lenin, or. Ceadîr-Lunga. Intorcându-se aproximativ peste 5 minute, l-au găsit pe Scripcaru G.T. culcat la pământ, la distanța de 4-5 metri de la mașină. Acționând în continuare întru realizarea scopului de sustragere a bunurilor lui Scripcaru G.T., Axentii D.V. și Ivanov R.I. s-au urcat în automobilul de model „Audi A6”, cu care au părăsit locul infracțiunii.

Tot ei, la 31 martie 2008, în jurul orei 04.00, prin înțelegere prealabilă, acționând intenționat cu scop de sustragere, prin atac tihăresc a bunurilor lui Scripcaru G.T., și anume automobilul de model „Audi A 6”, cu n/i CMT 794, în valoare de 715.596 lei, care era parcat lângă barul „Flamur”, situat pe str. Lenin 73, or. Ceadîr-Lunga, l-au atacat prin surprindere pe ultimul și i-au aplicat câte o lovitură cu cuțitul în regiunea cutiei toracice și în umăr, cauzindu-i vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, ce au dus la decesul acestuia. Depășind rezistența opusă de către Scripcaru G.T., Axentii D.V. și Ivanov R.I., au urcat în automobilul de model „Audi A 6”, și s-au deplasat în s. Taraclia de Salcie, r-l Cahul, unde au lăsat automobilul la păstrare în ograda cet. Ciobanu Irina Constantinovna.

Astfel, acțiunile lui Axentii D.V. și Ivanov R.I., au fost încadrate în baza art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, *omorul unei persoane săvârșit de două sau mai multe persoane,*

cu scopul de a ascunde o altă infracțiune sau de a înlesni săvârșirea ei, și art. 195 alin. (2) Cod penal, însușirea în proporții deosebit de mari a bunurilor, săvârșită prin atac tâlhăresc.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui:

- Ivanov R.I. să-i fie aplicată pedeapsa, în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, 17 ani închisoare și în baza art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, detențiunea pe viață, iar conform art. 84 alin. (5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa sub formă de detențiune pe viață;

- Axentii D.V. să-i fie aplicată pedeapsa, în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, 17 ani închisoare și în baza art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, detențiune pe viață, iar conform art. 84 alin. (5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa sub formă de detențiune pe viață.

Acțiunea succesorului părții vătămate să fie admisă integral, cu încasarea sumei de 1.141.667 lei.

În motivarea apelului procurorul a invocat blîndețea pedepsei, fiind ignorate de către instanță următoarele fapte: gravitatea infracțiunii săvârșite cu o deosebită obrăznicie, caracteristica negativă a inculpaților, nu sunt angajați în cîmpul muncii, precum și lipsa căinței de cele comise.

3.1. Sentința în cauză a fost contestată cu apel și de către avocatul Miron Eugen, în numele inculpatului Axentii D.V., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile lui Axentii D.V. să fie recalificate în baza art. 323 Cod penal, și luînd în considerație relațiile de rudenie cu inculpatul Ivanov R.I., conform art. 323 alin. (2) Cod penal, să nu fie tras la răspundere penală, invocînd aprecierea eronată a probelor administrate în cadrul procesului penal, multe circumstanțe nu au fost elucidate de către instanță, printre care și faptul cine din inculpați a aplicat lovitura în urma căreia a survenit decesul victimei, la baza sentinței au fost puse eronat declarațiile inculpatului de la faza urmăririi penale, deoarece ele au fost obținute prin constrîngere fizică și psihică.

3.2. Apel a fost declarat și de către avocatul Ahmedov R., în numele inculpatului Ivanov R.I., în care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile lui Ivanov R.I. să fie recalificate în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei minimale prevăzute de sancțiune - 12 ani închisoare și în baza art. 273 alin. (1) Cod penal - 2 ani închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa de 12 ani 6 luni închisoare.

În motivarea apelului s-a invocat că, cumulul de probe pus la baza sentinței nu dovedesc vinovăția inculpatului de cele imputate, că instanța eronat a ignorat

declarațiile inculpatului de la etapa examinării cauzei în fond, aprecierea eronată de către instanță a probelor administrate la caz.

4. Prin decizia Colegiului Curții de Apel Comrat din 23 noiembrie 2009 au fost admise parțial apelurile declarate, casată sentința în partea calificării acțiunilor lui Axentii D.V. și Ivanov R.I. și în partea pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care lui:

- Ivanov R.I. i sa aplicat pedeapsa, în baza art. 145 alin. (2) lit. b), i), k) Cod penal - 18 ani închisoare și în baza art. 188 alin. (5) Cod penal -12 ani închisoare, iar conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i sa stabilit definitiv pedeapsa de 22 ani închisoare;

- Axentii D.V. i sa aplicat pedeapsa, în baza art. 145 alin. (2) lit. b), i), k) Cod penal - 17 ani închisoare și în baza art. 188 alin. (5) Cod penal -11 ani închisoare, iar conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i sa stabilit definitiv pedeapsa de 21 ani închisoare.

În rest sentința a fost menținută.

5. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui:

- Ivanov R.I. să-i fie aplicată pedeapsa, în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, 17 ani închisoare și în baza art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, detențiune pe viață, iar conform art. 84 alin. (5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa sub formă de detențiune pe viață;

- Axentii D.V. să-i fie aplicată pedeapsa, în baza art. 195 alin. (2) Cod penal, 17 ani închisoare și în baza art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, detențiunea pe viață, iar conform art. 84 alin. (5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa sub formă de detențiune pe viață.

Acțiunea succesorului părții vătămate să fie admisă integral, cu încasarea sumei de 1.141.667 lei.

În motivarea recursului procurorul a invocat argumente identice cu cele invocate în apel.

5.1. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar și de către inculpatul Ivanov R.I., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, motivînd că se căiește sincer de cele comise, nu a dorit survenirea decesului victimei și a comis infracțiunea singur.

5.2. Recurs ordinar a fost declarat și de către inculpatul Axentii D.V., care a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, motivînd că nu a comis infracțiunile imputate, la etapa urmăririi penale a recunoscut vina în rezultatul constrîngerii fizice și psihice, instanța a ignorat declarațiile martorului Stoicov V., precum și alte circumstanțe ale cauzei ce dovedesc nevinovăția lui.

5.3. Recurs ordinar a fost declarat și de către avocatul Miron Eugen, în numele inculpatului Axentii D.V., care a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile lui Axentii D.V. să fie recalificate în baza art. 323 Cod penal, și luând în considerație relațiile de rudenie cu inculpatul Ivanov R.I., conform art. 323 alin. (2) Cod penal, să nu fie tras la răspundere penală, invocând motive similare cu cele din apel.

5.4. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs și avocatul Ahmedov Ruslan, în numele inculpatului Ivanov R.I., în care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile lui Ivanov R.I. să fie recalificate în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 8 ani închisoare și în baza art. 192¹ alin. (1) Cod penal - 1 an închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa de 8 ani 6 luni închisoare.

În motivarea recursului s-a invocat că, în cadrul procesului penal nu au fost administrate probe ce ar demonstra vinovăția lui Ivanov R.I. de cele incriminate, instanța de apel a pus la baza deciziei probe ce nu au fost verificate și reflectate în procesul-verbal al ședinței în instanța de apel, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apel, precum și probele administrate la caz au fost apreciate eronat.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 20 iulie 2010, au fost admise recursurile declarate, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Cahul.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 01 iunie 2012, au fost admise apelurile declarate, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ivanov R.I. și Axentii D.V. au fost recunoscuți vinovați și condamnați, în baza art. 145 alin. (2) lit. b), i), k) Cod penal, la 18 ani închisoare și în baza art. 188 alin. (5) Cod penal, 12 ani închisoare, fiecare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit fiecăruia definitiv pedeapsa de 22 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Scripcaru A.T., cu încasarea în beneficiul acesteia de la Axentii D.V. și Ivanov R.I., a câte 35.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar acțiunea civilă cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

În rest sentința a fost menținută.

8. Procurorul a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare, invocînd neconștiințezarea de către inculpați a faptului comiterii infracțiunii și a consecințelor acesteia, lipsa căinței, nerestituirea prejudiciului, caracterizarea negativă, iar inculpatul Ivanov R.I. a fost anterior judecat.

8.1. Recurs ordinar a fost declarat de către inculpatul Axentii D.V., care a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, motivînd că nu a comis infracțiunile imputate, instanța de judecată eronat a acceptat declarațiile lui de la etapa urmăririi penale, ignorînd cele date în cadrul instanței de judecată.

8.2. Recurs ordinar a fost declarat și de către inculpatul Ivanov R.I., care a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, invocînd temeieri similare cu cele ale inculpatului Axentii D.V.

8.3. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către avocatul Chircu T., în numele inculpatului Axentii D.V., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile lui Axentii D.V. să fie recalificate în baza art. 323 alin. (2) Cod penal și în baza art. 192¹ alin. (2) Cod penal, invocînd aprecierea eronată a probelor administrate în cadrul procesului penal precum și că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

8.4. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar și de către avocatul Ahmedov R., în numele inculpatului Ivanov R.I., în care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile lui Ivanov R.I. să fie recalificate în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 8 ani închisoare și în baza art. 192¹ alin. (1) Cod penal - 1 an închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa de 8 ani 6 luni închisoare, invocînd argumente similar cu cele în apel.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2013, au fost admise recursurile declarate, cu dispunerea rejudecării cauzei în apel de aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției sale instanța de recurs a menționat că, plîngerile de maltratare susținute de două rapoarte medicale care confirma existența unor leziuni nu au avut succes de o ancheta eficientă, mai ales că ancheta a durat mai mult de patru ani, în prezent cauza fiind pendinte, iar autoritățile statului, inclusiv instanțele de judecată nu au fost capabile să identifice nici până în prezent persoanele responsabile.

Astfel, instanța de apel, rejudecînd cauza nu a luat în considerație nici prevederile legislației naționale că, sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat.

De asemenea, instanța de apel, a respins declarațiile inculpaților făcute în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel, din motiv că versiunea lor, precum că dînșii au fost maltratați pentru a face astfel de declarații, se respinge prin ordonanța procurorului de neîncepere a urmăririi penale, or această concluzie este greșită și prematură, fiind respinsă de către instanța de recurs.

Deci, instanța de apel la adoptarea soluției de condamnare a inculpaților, nu a luat în considerație faptul că în ședințele de judecată, doar inculpatul Ivanov R.I. a recunoscut că el singur a săvârșit omorul victimei, aplicându-i două lovituri cu cuțitul și, ulterior a sustras automobilul. Martorii indicați în lista probelor prezentate de partea acuzării, au declarat că ei nu au văzut circumstanțele în care a fost omorâtă victima, în cauză fiind administrate probe indirecte în privința celui de al doilea inculpat Axentii D.V., iar prin concluzia expertului medico-legist a fost acceptată versiunea comiterii omorului de o singură persoană.

Or, cum rezultă din textul deciziei contestate, instanța de apel s-a limitat la transcrierea probelor scrise (indirecte) din rechizitoriu, fără a dezvălui la concret care indicii prezumă că inculpatul Axentii D.V. a lovit cu cuțitul în victimă împreună cu Ivanov R.I., având cu premeditate o înțelegere prealabilă.

La fel, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra depozițiilor martorului Stoicov V., martorei minore Vornicova L.

Contrar principiului egalității armelor, nici în sentință și nici în decizia instanței de apel nu se regăsește vre-o motivare de acceptare-respingere a celor trei versiuni înaintate de către procuror în ordonanța de numire a expertizei, respectiv a concluziilor expertului.

10. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iulie 2013, a fost respins apelul procurorului, ca nefondat, admise apelurile declarate de către avocatul Miron E. în numele inculpatului Axentii D.V., și avocatul Axmedov R. în numele inculpatului Ivanov R.I., casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- Ivanov R.I. a fost recunoscut vinovat și condamnat, în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), k) Cod penal, la 17 ani închisoare și în baza art. 188 alin. (5) Cod penal, 11 ani închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită definitiv pedeapsa de 21 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

- Axentii D.V. a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, în baza art. 390 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de el.

Axentii D.V. a fost recunoscut vinovat și condamnat, în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus eliberarea imediată de sub arestare preventivă din sala ședinței de judecată a inculpatului Axentii D.V., în legătură cu expirarea termenului executării pedepsei.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate Scripcaru A.T. cu încasarea în beneficiul acesteia de la Ivanov R.I. 70.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar acțiunea civilă cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

Instanța de apel a constatat că, Ivanov R.I. la 31 martie 2008, în jurul orei 04.00, din interes material, avînd scopul omorului intenționat al lui Scripcaru G.T., pentru a înlesni sustragerea prin atac tâlhăresc a automobilului ultimului, de model „Audi A6”, cu n/î CMT 794, în valoare de 715.596 lei, folosindu-se de starea de neputință a victimei care dormea pe bancheta din față a șoferului, s-a apropiat de automobilul menționat, ce era parcat lângă barul „Flamur”, situat pe str. Lenin 37, or. Ceadîr-Lunga, și 1-a atacat prin surprindere pe Scripcaru G.T.

Astfel, fiind înarmat cu un obiect înțepător-tăietor (cuțit), Ivanov R.I. a deschis ușa automobilului de model „Audi A 6” și a aplicat două lovituri cu cuțitul în regiunea cutiei toracice și umărului stîng lui Scripcaru Ghenadie, care dormea pe bancheta din față a șoferului, cauzîndu-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 35 din 09 iunie 2008, o plagă penetrantă în regiunea umărului stîng, fără afectarea organelor gîtului și vaselor sangvine, care se califică la persoane vii ca leziuni corporale ușoare și o plagă penetrantă în regiunea cutiei toracice, care a dus la insuficiența cardiacă acută, ce se califică ca leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul căreia Scripcaru G.T. a decedat.

După ce 1-a atacat pe Scripcaru G.T., care a căzut la pămînt, Ivanov R.I., cu scopul de a duce pînă la capăt intenția de sustragere prin tâlhărie a bunurilor altei persoane, s-a urcat la volanul automobilului de model „Audi A 6” și s-a deplasat în direcția str. Lenin, or. Ceadîr-Lunga și acționînd în continuare întru realizarea scopului de sustragere a bunurilor lui Scripcaru G.T., inculpatul Ivanov R.I. i-a spus lui Axentii D.V. că automobilul i-a fost întors în contul unei datorii, și ca Axentii D.V. să conducă automobilul în s. Taraclia de Salcie, r-l Cahul, unde au lăsat automobilul în cauză la păstrare în ograda cet. Ciobanu I.

Astfel, acțiunile lui Ivanov R.I. au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), k) Cod penal - *omorul unei persoane săvîrșit din interes material, profitînd de starea de neputință evidentă a victimei, cu scopul de a înlesni săvîrșirea unei noi infracțiuni*, și în baza art. 188 alin. (5) Cod penal – *tîlhăria, adică atacul săvîrșit asupra unei persoane, în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața persoanei agresate, săvîrșit cu aplicarea armei, în proporții deosebit de mari*.

Totodată, instanța de apel a constatat că, Axentii D.V. la 31 martie 2008, în jurul orelor 04.00-06.00, cunoscînd că Ivanov R.I. i-a aplicat lovituri cu cuțitul posesorului automobilului și a săvîrșit omorul acestuia pentru a sustrage automobilul, precum și că a sustras, prin atac tâlhăresc cu aplicarea violenței cu un cuțit asupra victimei, automobilul de model „Audi A6” cu n/î CMT 794, adică a săvîrșit infracțiuni deosebit de gravă și excepțional de gravă, avînd scopul de a favoriza infracțiunile săvîrșite de Ivanov R.I., 1-a ajutat pe acesta să se ascundă de poliție, ascunzînd la domiciliul său și cheile de la automobilul sustras, săvîrșind astfel, infracțiunea prevăzută de art.323 alin.(1) Cod penal, *favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave*.

În motivarea soluției sale instanța de apel a considerat că, instanța de fond, examinând unilateral rapoartele de expertiză din 04 aprilie 2008, au trecut cu vederea o circumstanță esențială în acoperirea suspiciunilor rezonabile de maltratare a inculpatului Ivanov R.I., astfel, în partea constatatoare a raportului expertul constată 5 echimoze pe corpul acestuia, iar în partea rezolutivă a raportului indică „...o echimoză, iar celelate fiind zgîrieturi pe spate (din cuvintele inculpatului de la scărpinare)...”, însă în partea constatatoare a raportului la rubrica „din cuvintele acestuia”, inculpatul n-a declarat nimic despre „scărpinare”. Ulterior această concluzie eronată a fost transcrisă de către procuror în ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale pe faptul maltratării.

În același context, se relevă că în raport cu starea de fapt constatată de procuror în rechizitoriu, la momentul săvârșirii omorului, inculpații s-au folosit de starea de neputință a victimei care dormea, astfel inculpaților nu le-au fost cauzate careva leziuni corporale, la fel la momentul reținerii, tot nu le-au fost cauzate leziuni corporale.

La 14 mai 2008, Duminică V. și Ermacova N., părinții inculpaților s-au adresat în Procuratura UTA Găgăuzia cu plângeri, invocând că inculpații au fost și continuă să fie maltratați de poliție cu scopul de a-și recunoaște vinovăția.

Conform încheierii judecătoarei de instrucție a Judecătorei Comrat din 11 martie 2013, au fost admise plingerile lui Duminică V., Ermacova N., A. D., Ivanov R. și a avocatului E. Miron, casate ordonanțele procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia, Cociu M. și Hrapcova V. din 09 noiembrie 2011 și 17 ianuarie 2013, cu obligarea Procuraturii UTA Găgăuzia de a verifica motivele invocate în plîngerile petiționarilor pe faptul maltratării lui Axentii D.V. și Ivanov R.I. de către colaboratorii de poliție.

În speță, instanța de judecată și-a întemeiat hotărîrea de condamnare a inculpaților în mod decisiv pe declarațiile acestora obținute în cadrul urmăririi penale, inclusiv pe proces-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii de către învinuitul Ivanov R.I. din 13 mai 2008, fiind unicele probe directe, considerându-le pertinente, concludente, consecutive și făcute benevol.

Însă, instanța de apel, în raport cu circumstanțele de maltratare enunțate supra, a observat că inculpații pe data de 04 aprilie 2008 au refuzat să facă declarații, iar declarațiile făcute ulterior la urmărirea penală sunt contradictorii și corespund doar parțial, adică numai cu versiunea nr. 3, - „... inculpatul Ivanov R. a aplicat două lovituri cu cuțitul în umăr și piept victimei aflate în scaunul șoferului, loviturile fiind îndreptate din partea stîngă a ușei șoferului...”, versiune fiind confirmată prin raport de expertiză medico-legală.

Declarațiile inculpaților date în ședința de judecată și în instanța de apel, au fost admise de către instanța de apel, din motiv că argumentele lor precum că dînșii au fost maltratați pentru a face declarații de autoincriminare, se confirmă în baza argumentelor enunțate în prezenta decizie.

Or, cum rezultă din textul sentinței contestate, instanța de fond nu a dezvăluit la concret care probe dovedesc că inculpatul Axentii D.V. a lovit cu cuțitul în victimă împreună cu Ivanov R.I., avînd cu premeditate o înțelegere prealabilă.

Conform versiunii nr.3 înaintate de către procuror în ordonanța de numire a expertizei, procurorul a presupus că inculpatul Ivanov R.I. unul singur s-ar fi apropiat de automobilul „Audi A-6” și, aflîndu-se lîngă ușa șoferului i-a cauzat victimei cele două lovituri cu cuțitul care au dus la decesul victimei. Admițînd ipotetic o asemenea versiune, procurorul și instanța de fond nu au motivat de ce această versiune nu a fost acceptată.

La fel, instanța de apel a reținut că, în raport cu concluziile expertului declarațiile coinalpatului Ivanov R.I. date în ședințele de judecată, faptul neparticipării lui Axentii D.V. la săvîrșirea omorului incriminat, se confirmă prin raportul de expertiză a hainei în care a fost îmbrăcat inculpatul Ivanov R.I., conform expertizei biologice au fost depistate urme de sînge de om care după categoria de grupă este identică cu categoria de grupa sîngelui lui Scripcaru Gh., însă pe hainele lui Axentii D.V. nu a fost depistat sînge de om.

Instanța de apel a remarcat că, la începutul urmăririi penale Ivanov R.I. nu a avut parte de un avocat ales de el, deoarece procurorul nu i-a garantat inculpatului Ivanov R.I. careva termen pentru a-și alege un alt avocat în bază de contract, dar practic peste vre-o oră a început efectuarea acțiunii procesuale de verificare a declarațiilor la locul faptei, invitîndu-l pe avocatul Matcovschii V.

Or, potrivit art.70 alin.(2) CPP, organul de urmărire penală sau instanța nu este în drept să recomande cuiva invitarea unui anumit apărător. La fel, potrivit alin.(3) art.70 CPP, organul de urmărire penală sau instanța solicită numirea din oficiu a apărătorului de către biroul de avocați. La actele cauzei nu există niciun document oficial din numele procurorului în adresa Biroului de avocați prin care s-ar solicita numirea unui avocat.

În acest context, în opinia instanței de apel este relevantă și o altă ilegalitate, în sensul că procurorul la emiterea ordonanței de admitere a renunțului inculpatului Ivanov R.I. de la avocat și înlăturarea avocatului Nedov Gh., ales în bază de contract de către acesta, era obligat conform art.71 CPP, să asigure prezența acestui avocat, deoarece numai în prezența acestuia, inculpatul putea să-și demonstreze voință liber, benevol, din proprie inițiativă.

Apelantul a invocat faptul că Axentii D.V. este rudă cu Ivanov R.I., adică verișori și că urmează de a fi eliberat de răspundere penală potrivit art.323 alin. (2) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a conchis că reieșind din faptul că în ședința de judecată s-a stabilit că Axentii D.V. nu a participat la săvîrșirea infracțiunii de omor a lui Scripcaru Gh., și conform modificărilor operate prin Legea nr. 277-XVI din 18 decembrie 2008, în vigoare la 24 mai 2009, alin. (3) din art. 145 Cod penal și art. 195 Cod penal au fost excluse, iar vinovăția inculpatului Ivanov R.I. a fost dovedită pe deplin, bazîndu-se pe probe pertinente și concludente, acțiunile lui au fost reîncadrate

în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), k) Cod penal (2008) - *omorul unei persoane săvârșit din interes material, profitând de starea de neputință evidentă a victimei, care se datorează somnului, cu scopul de a înlesni săvârșirea unei noi infracțiuni* și art. 188 alin. (5) Cod penal (2008) - *tîlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața persoanei agresate, săvârșit cu aplicarea armei, în proporții deosebit de mari, aplicînd principiul retroactivității legii penale.*

11. Procurorul contestă cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, invocînd aprecierea eronată a probelor administrate pe dosar ce confirmă vinovăția inculpaților de cele incriminate, instanța de apel eronat a recalificat acțiunile inculpaților, declarațiile inculpaților la etapa urmăririi penale nu au fost declarate de către instanța de apel ca inadmisibile, individualizarea incorectă a pedepsei, la baza deciziei sunt puse numai declarațiile inculpaților de la examinarea cauzei în fond și apel, ignorînd cele de la etapa urmăririi penale, precum și celelalte probe administrate la dosar.

11.1. Recurs ordinar este declarat și de către avocatul Miron E., în numele inculpatului Axentii D.V., care solicită casarea parțială a deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care lui Axentii D.V. să fie aplicate prevederile art. 323 alin. (2) Cod penal, invocînd că instanța de apel eronat a stabilit că verișorul nu este considerat rudă apropiată, ignorînd prevederile art. 134 alin. (1) Cod penal.

11.2. Recurs ordinar se declară și de către inculpatul Ivanov R.I., care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care la acțiunile lui de săvîrșire a faptei să-i fie aplicată cauza care înlătură caracterul penal al faptei - legitimă apărare, invocînd aplicarea constrîngerii fizice și psihice la audierea acestuia la etapa urmăririi penale.

11.3. Decizia instanței de apel se contestă cu recurs ordinar și de către avocatul Ahmedov R., în numele inculpatului Ivanov R.I., în care solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunile lui Ivanov R.I. să fie recalificate în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 8 ani închisoare, și în baza art. 192¹ alin. (1) Cod penal - 1 an închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită definitiv pedeapsa de 8 ani 6 luni închisoare, invocînd constatarea eronată de către instanța de apel în acțiunile inculpatului a scopului sustragerii automobilului și a stării de neputință a victimei.

12. Verificînd argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate urmează a fi admise din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Analizând decizia atacată, prin prisma criticilor formulate de recurenți, Colegiul constată că recursurile sunt întemeiate, pentru următoarele considerente:

Conform actului de învinuire înaintat de acuzatorul de stat, fapta inculpaților Axentii D.V. și Ivanov R.I. întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal (în red. legii nr.985 din 18.04.2002) - *omorul unei persoane săvârșit de două sau mai multe persoane, cu scopul de a ascunde o altă infracțiune sau de a înlesni săvârșirea ei*, și de art. 195 alin. (2) Cod penal (în red. legii nr.985 din 18.04.2002) - *însușirea în proporții deosebit de mari a bunurilor, săvârșită prin atac tâlhăresc*, încadrare menținută de către instanța de fond.

Instanța de apel a recalificat acțiunile lui Ivanov R.I. în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), k) Cod penal (în red. legii nr.277 din 18.12.2008) - *omorul unei persoane săvârșit din interes material, profitând de starea de neputință evidentă a victimei, cu scopul de a înlesni săvârșirea unei noi infracțiuni*, și în baza art. 188 alin. (5) Cod penal (în red. legii nr.277 din 18.12.2008) - *tîlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane, în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața persoanei agresate, săvârșit cu aplicarea armei, în proporții deosebit de mari*. Inculpatul Axentii D.V. a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal (în red. legii nr.985 din 18.04.2002), în baza art. 390 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură

penală, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat. De asemenea, Axentii D.V. a fost recunoscut vinovat și condamnat, în baza art. 323 alin. (1) Cod penal – *favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave.*

La baza acestor concluzii instanța de apel a pus:

1. Declarațiile inculpaților de la etapa examinării cauzei în instanța de fond și de apel, și anume:

- declarațiile inculpatului Axentii D.V., care a menționat că: *„...La 31.03.2008 noaptea el împreună cu Ivanov R., Tătar E. și Vornicova L., cu automobilul „Ford Tranzit” (sub conducerea lui Axentii D.) s-au oprit lângă barul „Flamur” din or. Ceadâr Lunga. El s-a jucat într-o sală la aparate de jocuri de noroc, în acest timp, în perioada de 40-50 min Ivanov R.I. a lipsit, spunând că are de întors datoria la barul „Flamur”.*

După ce Ivanov R.I. s-a întors, el a spus că necesită de luat un automobil în contul datoriei pentru câteva zile și de a-1 păstra la soacra lui Axentii D.V. Acesta s-a urcat la volanul automobilului de model „Audi”, iar Ivanov R.I. la locul pasagerului și s-au apropiat de automobilul „Ford Tranzit”, unde Ivanov R.I. s-a așezat la volan, și au plecat spre s. Taraclia de Salcie, unde a fost lăsat automobilul „Audi”, fiindu-i scoase numerele de înmatriculare. La întoarcere, spre s. Corten, Ivanov R.I. a povestit ce a avut loc de fapt, anume că el s-a bătut și persoana din automobil, 1-a atacat cu cuțit, iar Ivanov R.I., apărându-se a aplicat două lovituri cu cuțitul, s-a speriat și i-a luat automobilul. Prin telefon mama sa i-a spus că îi caută poliția, ca urmare ei s-au ascuns de poliție, iar Axentii D.V. a ascuns la domiciliul său cheile de la automobil, deoarece Ivanov R.I. este vărul său. Însă, la urmărirea penală Axentii D.V. a fost impus să se autocalomnieze, fiind maltratată de colaboratorii de poliție (f. d. 259-267, v.3);

- declarațiile inculpatului Ivanov R.I., conform cărora: *„...la 31.03.2008 noaptea el împreună cu vărul său Axentii D.V., Vornicov L. și Tătar E., după ce au folosit vin s-au deplasat cu automobilul „Ford Tranzit”, condus de Axentii D.V. în or. Ciadâr Lunga la sala de jocuri de noroc, iar pentru a lua bani ei s-au deplasat acasă la Ivanov R.I. La întoarcere Axentii D.V. a rămas să joace în sala de jocuri de noroc, iar Ivanov R.I. a plecat la barul „Flamur” să întoarcă o datorie, unde a observat un automobil de culoare neagră. Făcându-și necesitățile fiziologice, proprietarul acestui automobil i-a făcut observație lui Ivanov R.I., și între ei s-a iscat o ceartă, această persoană a luat un cuțit din ușa automobilului, însă Ivanov R.I. 1-a deposedat de cuțit și i-a aplicat cu cuțitul 2-3 lovituri acestei persoane. Automobilul, fiind pornit, Ivanov R.I. s-a urcat și a venit cu acest automobil în fața fabricii de covoare, în apropierea sălii de jocuri de noroc. Ivanov R.I. i-a spus lui Axentii D.V. că a luat un automobil în contul unei datorii și i-a spus lui Axentii D.V. să păstreze automobilul la soacra acestuia, unde și a fost lăsat automobilul. La urmărirea penală a fost impus să indice și la Axentii D.V. precum că împreună l-au atacat pe victimă, fiind maltratată de colaboratorii de poliție (f. d. 246-258, v.3).*

Analizând materialele cauzei și anume declarațiile inculpaților la diferite etape a procesului penal, Colegiul evidențiază faptul că, pe parcursul desfășurării procesului penal în cauză inculpații au recunoscut vina de cele incriminate, fapt confirmat prin

declarațiile acestora la etapa urmăririi penale, apoi nu au recunoscut vina sau au recunoscut-o parțial, aici fiind incidente declarațiile inculpaților date la etapa examinării cauzei în instanța de fond și de apel. Astfel, la adoptarea sentinței de condamnare instanța de fond s-a bazat pe declarațiile inculpaților în calitate de bănuît și învinuit, prin care inculpatul Ivanov R.I. a recunoscut integral faptul comiterii omorului și sustragerii automobilului, în comun cu inculpatul Axentii D.V., descriind amănunțit săvârșirea acestor infracțiuni (f.d. 134-136 v.1, 140-141 v.1, 4 v.2, 51-52 v.2), iar inculpatul Axentii D.V. a recunoscut parțial implicarea sa în comiterea infracțiunilor date, diminuând rolul său, fiind influențat de inculpatul Ivanov R.I. (f.d. 146-148 v.1).

La adoptarea deciziei instanța de apel s-a bazat pe declarațiile inculpaților din instanța de fond și de apel, prin care Axentii D.V. nu a recunoscut vina de cele imputate (f.d. 259-267 v.3), iar Ivanov R.I. a recunoscut vina parțial, declarând că singur a comis infracțiunea (f.d. 246-258 v.3). Ambii inculpați au declarat că la etapa urmăririi penale, au fost maltratați de către colaboratorii de poliție, pentru a da declarații autoincriminatorii.

La acest capitol Colegiul remarcă faptul că, de către inculpați și părinții lor cet. Duminică V. și Ermacova N. au fost înaintate Procuraturii UTA Găgăuzia plângeri cu privire la constatarea faptului maltratării inculpaților la etapa urmăririi penale.

Potrivit ordonanței procurorului UTA Găgăuzia din 10 aprilie 2013 a fost dispusă începerea urmăririi penale în baza cererilor lui Ermacova N. și Duminica V., în temeiul art.309/1 alin. (1) Cod penal (f.d. 157-158 v.5), dar soluție finală încă nu este pe aceste plângeri.

La acest capitol Colegiul va purcede la analiza efectuării acțiunilor procesuale pe parcursul urmăririi penale în privința inculpaților, constatând următoarele:

- La 01 aprilie 2008 acțiunea de depunere a declarațiilor de către Ivanov R.I. în calitate de bănuît, a fost efectuată în prezența avocatului Gagauz I. (f.d.134-136 v.1). Apoi, cererea lui Ivanov R.I. de a înlocui avocatul Gagauz I. cu avocatul Nedov Gh. (f.d.137 v.1), a fost admisă prin ordonanța procurorului din 03 aprilie 2008 (f.d.138, v.1). Astfel, la 03 aprilie 2008 Ivanov R.I. a fost audiat suplimentar, în prezența avocatului ales prin contract Nedov Gh. La 04 aprilie 2008, lui Ivanov R.I. fiind înaintată calitatea de învinuit, acesta a fost asistat de către avocatul Nedov Gh. (f.d. 4 v.2). La 13 mai 2008, Ivanov R.I. iarăși înaintează o cerere în care se refuză de serviciile avocatului Nedov Gh. și solicită asigurarea unui alt avocat (f.d.48 v.2). Prin ordonanța procurorului din 13 mai 2008 a fost acceptată cererea lui Ivanov R.I., fiindu-i asigurat din oficiu prezența avocatului Matcovschi V. (f.d. 49 v.2). Astfel, la 13 mai 2008 a fost efectuată acțiunea procesuală de verificare a declarațiilor lui Ivanov R.I. la locul infracțiunii, în prezența avocatului Matcovschi V. (f.d. 51-52 v.2). La 20 mai 2008 Ivanov R.I. iarăși se refuză de serviciile avocatului Matcovschi V. și solicită prezența avocatului Ahmedov R. (f.d. 184 v.2). Prin ordonanța procurorului din 20 mai 2008 a fost acceptat demersul lui Ivanov R.I. (f.d. 85 v.2). În aceeași zi, la înaintarea calității de

învinuit lui Ivanov R.I., cu caracter de completare, acesta a fost asistat de avocatul Ahmedov R. (f.d. 189-191 v.2).

- La 01 aprilie 2008 Axentii D.V. a depus declarații în calitate de bănuit, în prezența avocatului Mihaliciuc A. (f.d.146-148 v.1). Apoi, cererea lui Axentii D.V. de a înlocui avocatul Mihaliciuc A. cu avocatul Delijan V. (f.d.149 v.1), a fost admisă prin ordonanța procurorului din 03 aprilie 2008 (f.d.150, v.1). La 04 aprilie 2008 Axentii D.V. a fost recunoscut în calitate de învinuit, unde el a refuzat să depună declarații, fiind asistat de către avocatul ales Delijan V. (f.d. 27 v.2). La 13 mai 2008, Axentii D.V. iarăși înaintează o cerere în care solicită înlocuirea avocatului Delijan V. cu avocatul Sarseman G. (f.d.57 v.2). Prin ordonanța procurorului din 13 mai 2008 a fost acceptată cererea lui Axentii D.V. (f.d. 58 v.2). La 19 mai 2008, la înaintarea calității de învinuit lui Axentii D.V., cu caracter de completare, acesta a fost asistat de avocații Delijan V. și Sarseman G. (f.d. 198 v.2).

Rezumând cele menționate Colegiul constată că, pe parcursul efectuării tuturor acțiunilor procesuale la etapa urmăririi penale, inculpații au fost asistați de către avocați numiți din oficiu, precum și solicitați de inculpați: Gagauz I., Nedov Gh., Matcovschi V., Ahmedov R., Mihaliciuc A., Delijan V., Sarseman G. În prezența acestora, nici la o acțiune procesuală la etapa urmăririi penale, nu s-a înaintat careva cereri sau demersuri în sensul aplicării față de inculpați a constrângerii fizice sau psihice din partea colaboratorilor de poliție. Mai mult ca atât, careva obiecții din partea lui Ivanov R.I., Axentii D.V. și apărătorii acestora cu privire la aplicarea constrângerii fizice sau psihice din partea colaboratorilor de poliție nu au parvenit nici la acțiunile procesuale: de aducere la cunoștință a rezultatelor expertizelor din 10 aprilie 2008, 13 mai 2008, 16 iunie 2008 (f.d. 99, 100, 105, 106, 120, 121, 146, 147,159, 160, 169, 170, 181, 182 v.2), precum și de prezentare a materialelor de urmărire penală din 17 iunie 2008 și din 20 iunie 2008 (f.d. 207, 209-2010 v.2), deși de către avocatul Delijan V. a fost înaintat demersul cu privire la încetarea urmăririi penale, din motivul nesăvârșirii celor imputate de către Axentii D.V. (f.d. 211 v.2).

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează, că ilegalitatea acțiunilor organelor de urmărire penală în conformitate cu prevederile art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță, mijloc de procedură neutilizat de partea procesuală ce o invocă.

Mai mult, de către partea apărării nu au fost utilizate și alte măsuri prevăzute de norma procesual penală, privind contestarea acțiunilor prezumate ilegale, așa cum este prevăzut în: art. 298 Cod de procedură penală - Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații, art. 299¹ Cod de procedură penală - Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului, art. 313 Cod de procedură

penală - Plîngerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații.

În acest context, Colegiul reține concluzia instanței de apel: *“Luînd în considerație faptul că plîngerile de maltratare ale inculpaților au fost depuse la Procuratura UTA Găgăuzia la 14 mai 2008, avînd la bază rapoartele de expertiză medico-legale, și după casarea repetată a ordonanței procurorului de neîncepere a urmăririi penale, iar în prezent la al șaselea an, urmărirea penală este pendinte, procurorul nu a investigat într-un mod efectiv și rapid plîngerile cu privire la maltratare, deși există probe cu o puternică prezumție în acest sens, instanța de apel a decis că, potrivit jurisprudenței CEDO, în cazul dat s-a constatat violarea art.3 CEDO, sub aspect procedural”*, unde instanța de apel prematur s-a expus pe faptul prezenței acțiunilor de maltratare a inculpaților la etapa urmăririi penale, nefiind finisată urmărirea penală în baza cererilor lui Ermacova N. și Duminica V., în temeiul art.309¹alin. (l) Cod penal, pornită în baza ordonanței procurorului UTA Găgăuzia din 10 aprilie 2013 (f.d. 157-158 v.5).

Ca urmare, instanța de apel în decizia sa la moment nejustificat a menționat: *„...nu va admite ca probe declarațiile inculpaților obținute în cadrul urmăririi penale, inclusiv procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii de către învinuitul Ivanov R.I. din 13 mai 2008.”* Aici, Colegiul specifică prevederile art. 94 Cod de procedură penală, ce impun exhaustiv procedeele inadmisibile de obținere a probelor, precum și posibilitatea contestării ilegalității obținerii probelor, fapt de asemenea ignorant de către instanța de apel, ce a dus la neadmiterea prematură a declarațiilor inculpaților de la etapa urmăririi penale.

La fel, Colegiul remarcă și concluzia incertă a instanței de apel: *„... la etapa urmăririi penale a fost încălcat dreptul la apărare a lui Ivanov R.I., și respectiv declarațiile lui obținute cu încălcarea art. 3 din Convenția Europeană, prin care l-a defăimat pe coinculpatul Axentii D.V. nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare...”*.

Raportînd concluzia dată a instanței de apel la materialele cauzei și redate supra în prezentul punct al deciziei, Colegiul constată incertitudinea acestei concluzii, luînd în considerație prezența a 7 avocați pe parcursul urmăririi penale, ce asigurau apărarea intereselor inculpaților la fiecare acțiune procesuală efectuată. De asemenea, pe parcursul urmăririi penale au fost înaintate demersuri cu înlocuirea unui avocat cu altul, de către Ivanov R.I. – 3 cereri și de către Axentii D.V. – 2 cereri. Toate cererile în cauză au fost admise prin ordonanțele procurorului, și ca urmare fiindu-le asigurată prezența avocaților solicitați de inculpați în cereri.

2.Versiunea nr. 3 înaintată de către procuror în ordonanța de numire a expertizei din 07 aprilie 2008, care se confirmă prin raportul de expertiză medico-legală nr.35 din 15 aprilie 2008 - 09 iunie 2008.

Conform materialelor cauzei, procurorul prin ordonanța din 07 aprilie 2008 (f.d. 148 v.2), a dispus efectuarea expertizei medico-legală a cadavrului, înaintînd 3 versiuni ai săvîrșirii omorului lui Scripcaru G.T. Prin raportul de expertiză medico-legală nr.35 din 15 aprilie 2008 - 09 iunie 2008 (f.d. 155-158 v.2), s-a constatat că,

versiunea nr.2 este inacceptabilă, versiunea nr.1 este mai puțin probabilă, fiind probabilă versiunea nr.3, inculpatul Ivanov R.I. a aplicat două lovituri cu cuțitul în umăr și piept victimei aflate pe bancheta șoferului, loviturile fiind îndreptate din partea stîngă a ușii șoferului. Ca urmare, instanța de apel a acceptat versiunea nr. 3, concluzie ce în opinia instanței de apel este prematură, nefiind apreciată proba dată în cumul cu alte probe, ignorînd prevederile art. 101 Cod de procedură penală. Astfel, instanța de apel la formarea poziției sale urmează să selecteze nu o versiune descrisă în raportul de expertiză medico-legală, favorabilă uneia din părți ai procesului penal, fie acuzării sau apărării, ci urma să aprecieze o poziție sau o concluzie din raport în cumul cu alte probe veridice, care în ansamblu ar infirma sau confirma o anumită situație.

3. Constatarea neveridicității declarațiilor martorului Vornicova L., de către instanța de apel, din motivul că: *„...în noaptea cînd s-a săvîrșit infracțiunea de omor, dînsa era într-o stare gravă de ebrietate, și a declarat că în salonul automobilului condus de Axentii D.V. era întuneric, ea nu putea să descrie cuțitul care probabil a fost scos de către Ivanov R.I.,mai mult, martora nominalizată a declarat că inculpații vorbeau în limba romă, pe care aceasta nu o cunoaște. Or, în sensul veridicității declarațiilor martorei minore, martora Tătar E. a declarat că, minorei Vornicova L. i s-a făcut rău de la consumul de alcool și a ieșit afară din automobil”*.

Cu referire la acest argument, Colegiul constată interpretarea de către instanța de apel a declarațiilor martorului Vornicova L., ignorînd consecutivitatea declarațiilor coerente, clare și pe înțelese a acesteia, pe tot parcursul examinării cauzei la etapa urmăririi penale, precum și la examinarea cauzei în fond și în apel. Mai mult, declarațiile martorului Vornicova L. sunt similare cu cele ale martorului Tatar E., care de asemenea a fost audiată de mai multe ori, la diferite etape a procesului penal și declarațiile ei fiind aceleași.

Față de considerentele ce preced, Colegiul remarcă că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 25 iunie 2013 (f.d.148-150 v.5), s-a dat citire unui cumul enorm de probe, în număr total de 54. Însă, instanța de apel în contradicție cu prevederile art. 100 și 101 Cod de procedură penală, le-a selectat, ignorînd un ansamblu de probe impunător, care nu a fost analizat și apreciat de către instanța de apel, ca urmare nici nu s-a expus asupra admiterii sau respingerii acestora, cu menționarea acestor concluzii în decizia sa.

Astfel, instanța de apel, ignorînd un cumul de probe, în decizia sa, prematur a ajuns la concluzia recalificării acțiunilor a inculpatului Ivanov R.I. și a achitării inculpatului Axentii D.V., fapt ce duce la constatarea că deși la materialele cauzei sunt prezentate un șir de probe, instanța de apel nu le-a verificat și apreciat în baza proprii și juste evaluări.

Deci, Colegiul atestă faptul că, instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar

toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunând temeiul respectiv în decizia sa.

Astfel, Colegiul conchide că instanța de apel, ignorând un cumul de probe administrate la dosar, a admis și a apreciat prioritar numai declarațiile inculpaților din instanța de fond și apel, expunându-se prematur asupra probelor menționate, fără a le analiza în cumul cu celelalte probe administrate la dosar, neelucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date:

- a fost sau nu aplicată inculpaților constrângere fizică și psihică din partea colaboratorilor de poliție la etapa urmăririi penale;

- nu a fost verificată legalitatea obținerii fiecărei probe;

- în baza cumulului de probe apreciat ca admisibil, nu s-a stabilit în ordinea cronologică evaluarea evenimentelor în dimineața zilei de 31 martie 2008;

- nu s-a constatat dacă inculpații pe parcursul dimineții de 31 martie 2008, au fost sau nu împreună, iar dacă a lipsit cineva din ei sau ambii pe ce durată de timp, luând în considerație declarațiile martorilor Vornicova L. și Tatar E.;

- nu s-a elucidat faptul provenienței cuțitului (cuțitelor): de acasă de la inculpați, de la victimă sau altă situație;

- nu s-a stabilit cine a condus automobilul sustras, cine a ridicat numerele de înmatriculare a automobilului sustras, unde a fost ascuns automobilul sustras, cheile de la acesta și bunurile aflate în portbagajul acestui automobil.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature, nemotivate.

Colegiul apreciază că situația de fapt a fost stabilită de către instanța de apel cu ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții de cât cea pe care materialul probator o susține, ca urmare încadrând acțiunile lui Ivanov R.I. în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), k) și art. 188 alin. (5) Cod penal, și achitând pe Axentii D.V. de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (3) lit. f), i) Cod penal, în baza art. 390 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, fiind recunoscut vinovat în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, încadrare prematură ce nu corespunde situației de fapt reținute.

În acest context Colegiul evidențiază faptul că dacă instanța de apel a și ajuns la concluzia precum Axentii D.V. a cunoscut faptul aplicării victimei de către Ivanov R.I. a câtorva lovituri cu cuțitul, adică săvârșirea omorului și sustragerii automobilului prin atac tâlhăresc, însă constatările date au fost efectuate de către instanța de apel fără a apela la careva probe, ce ar confirma situația faptică în sensul stabilit.

La capitolul încadrării juridice a acțiunilor inculpatului Axentii D.V., Colegiul remarcă și omisiunea instanței de apel în dispozitivul deciziei, nefiind adoptată nici o

soluție referitor la capătul acuzării în baza art. 195 alin. (2) Cod penal (în red. legii nr.985 din 18.04.2002), dispunând doar că „Axentii D.V. este recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 323 alin. (1) Cod penal”, deși în partea motivatoare a deciziei s-a menționat „...iar învinuirea pe art. 195 al.2 Cod penal (în redacția Legii din 2002) urmează a fi reîncadrată în baza art. 323 alin. (1) Cod penal”.

Altă chestiune esențială neelucidată de către Curtea de Apel Cahul, este și faptul că, ca nu a verificat și nu a argumentat prin probe ce relații de rudenie există între inculpați și dacă aceste relații pot servi temei pentru aplicarea prevederilor alin. (2) art. 323 și art. 134 Cod penal.

Rezumând cele menționate, Colegiul constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală). Contrar acestor stricte prevederi legale instanța de apel selectiv a apreciat un grup de probe, ignorând un cumul esențial de probe, fără să le aprecieze pe fiecare în parte și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității lor, expunând temeiul respectiv și argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, acest șir de erori a dus la niște concluzii premature și neargumentate, ceea ce la rândul său a fost urmat de o încadrare juridică incertă a acțiunilor inculpaților.

Astfel, Colegiul constată că și-au găsit confirmare temeiurile invocate de recurenți, ceea ce duce indiscutabil la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel. Deci, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale și ca urmare le etapa rejudecării de către instanța de apel să fie puse în discuție, cât argumentele invocate în apeluri, atât și cele invocate în recursurile părții acuzării și părții apărării.

Încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău dat fiind faptul că la Curtea de Apel Cahul cauza a fost examinată de 2 ori și nu mai este posibil de a forma un nou complet de judecată pentru rejudecarea cauzei.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru

soluționarea justă și promptă a cauzei date, să analizeze la modul convenit acțiunile inculpaților, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și ca urmare să efectueze o încadrare juridică corectă, și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct. 12 ale prezentei decizii, de prevederile Hotărârilor explicative al Plenului Curții Supreme de Justiție, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

13. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Cahul, Sârbu Valeriu, avocatul Miron Eugeniu în numele inculpatului Axentii Dmitri, inculpatul Ivanov Roman și avocatul său, Ahmedov Ruslan, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iulie 2013, în cauza penală în privința lui **Axentii Dmitri Vasili și Ivanov Roman Ivan**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 21 octombrie 2014, ora 09.50.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală